

Sfaturi de taină cu pustnici ai zilelor noastre

**Viața și rugăciunea
în necunoscuta
lume a pustiei**

Prefață de Daniela Șontică

LUMEA CREȘTINĂ
Craiova

5 *Prefață*

7 *Introducere*

11 Lumea de taină a pustiei alături de ieroschimonahul Varsanufie

31 Tulburătoare trăiri în Pustia Hozevei

53 File din viețuirea pustnicească a monahului Valerian

66 Monahul Simeon, călugărit la 100 de ani în Sihăstria Pătrunsa

79 Schitul Pahomie, tărâm al tăcerii sihaștrilor de sub stâncă

91 Cuviosul Antonie a însuflețit viața pustnicească de la Iezer

98 Duhul sihaștrilor din vetrele pustnicești de la Turnu și Stânișoara

117 Prima mănăstire a pustnicilor pe pământ românesc

127 Schitul Prislopel, un nou lăcaș pustnicesc în inima Builei

133 Pustnica Arsenia a ales tăcerea pustiei

139 Vatra pustnicească de la „Canaraua fetii”

146 Pustia aridă de pe Dealul Casienilor

151 Vatra pustnicească a Sfinților Dionisie Exiguul și Efreem cel Nou

156 Colilia, lăcaș pustnicesc la răscruce de vânturi

163 Monahia Salomeea a trăit pustnicește în mijlocul lumii

LEBRIS

We know
books

**Lumea de taină a pustiei
alături de ieroschimonahul Varsanufie**

URBIS | We know
URBIS | We know

Pentru că tainele pustiei nu pot fi înțelese din afara acestei fascinante lumi, am făcut popas de rugăciune chiar în inima sihăstriei din Munții Builei.

Nimeni nu m-ar fi îngăduit în lumea aceea de taină, dar întâmplarea a făcut ca duhovnicul meu să-și aibă ascultarea în acea lume a neîncetatei rugăciuni. Până la urmă, și întâlnirea duhovnicului este pentru majoritatea dintre noi prilej de căutare și neliniști, până la împlinirea duhovnicească. Se-ntâmplă însă ca dimensiunea reală a vieții duhovnicești să o descoperi mult mai târziu. Propriu-mi traiect duhovnicesc s-a conturat asemenea unei sinusoide, nimic nefiind cu putință fără identificarea cu aproapele. A trebuit ca mai întâi să învăț să-mi iubesc semenii ca pe mine însămi, să împart cu ei deopotrivă bucurii și tristeți, abia după aceea să nădăjduiesc la împlinirea duhovnicească.

Ieroschimonahului Varsanufie îi datorez totul, pentru că fără el n-aș fi înțeles nimic din lumea de taină a pustiei. De la el am învățat să mă smeresc, să tac, să ascult, să iubesc și să iert, iar ca o încununare a toate, am primit binecuvântarea de a gusta din lumea de taină a pustiei.

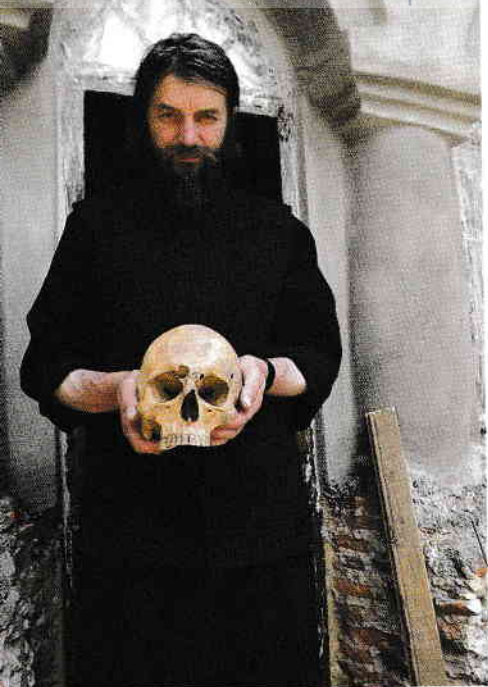

Auzisem adesea despre locurile pustii în care călugări îmbunătățiți se roagă neîncetat, dar abia după ce am poposit eu însămi în această lume a rugăciunii, am înțeles de ce avva iubește atât de mult viețuirea în pustie. Aici se regăsește pe sine, îngenuncheat în rugăciune pentru aproapele, cu milă și iubire. Trebuie să conștientizăm faptul că mintea este într-o continuă schimbare și, dacă nu stăruim în milă și fapte bune, iubirea se pierde, iar comportamentul nostru se schimbă de asemenea. E-adevărat, nu există om lipsit în totalitate de milă și de iubire, iar aceasta vine ca o salvare a ființei noastre. Dacă aceste virtuți sunt conștientizate, este cu neputință ca un om, fie el cât de rătăcit, să nu poată dărui măcar un strop de iubire. Și dacă viața este îmbunătățită în mod conștient, fără-ndoială că și iubirea sporește. Nimic din toate acestea nu pot fi cu putință fără ca omul să se pocăiască, să descopere calea rodirii duhovnicești. Cum poți dărui iubire dacă tu nu ai puterea să dai și să primești iertare? Dumnezeu Însuși Se milostivește de noi, ne iartă, ne ridică și ne întărește, dăruindu-ne puterea de a-L iubi pe El, cu iubire

smertă, izvorâtă din harul milostivirii Sale față de oameni.

De multe ori îți poți verifica măsura iubirii prin măsura iertării față de aproapele. Evanghelia după Matei spune: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Mt. 22, 39), adică să ai grijă de viața celor care îți sunt alături precum ai grijă de viața ta, să te interesezi de mântuirea acestora așa cum te interesezi de mântuirea ta. În Evanghelia după Sfântul Apostol și Evangelist Ioan aflăm adevărata balanță a iubirii: „Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unul

pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul” (In. 13, 34). Vedem aici că Mântuitorul Hristos a dat o măsură nouă iubirii față de aproapele decât iubirea față de noi înșine, și anume: „Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul” (In. 13, 34), adică să-l iubim pe aproapele nostru precum îl iubește Hristos. Însă noi nu putem iubi pe aproapele nostru așa cum îl iubește Hristos decât dacă primim iubire din iubirea

lui Hristos. Altfel spus, ceea ce ne cere Mântuitorul Iisus Hristos nu putem împlini decât cu ajutorul Lui. De altfel, El Însuși ne spune aceasta zicând: „Fără Mine nu puteți face nimic” (In. 15, 5), adică nimic bun.

Cu alte cuvinte, există doar iubire Dumnezeiască și atât. Atâta vreme cât nu o ai în suflet, este cu neputință să iubești și să ierți. Pentru a fi bine plăcut lui Dumnezeu, trebuie să aduc ceva nou, să-mi îmbunătățesc viața și trăirile, pentru că nimic nu este mai de preț decât evoluția spirituală a omului.

Dacă cineva suferă, duhovnicul suferă împreună cu el

Multă lume mă-ntreabă, de ce am ales să mă spovedesc la mănăstire și cum este cu puțință să duc la bun sfârșit canoanele primite de la duhovnicul pustnic? Întâlnirea cu duhovnicul nu ține de alegerea noastră, iar Dumnezeu lucrează în viața fiecăruia cum nici nu gândim. Interesant este că marea majoritate a celor care și-ar dori să se spovedească la un călugăr au o întrebare inevitabilă: cum sunt canoanele, oare nu sunt peste puterile unui mirean? Eu cred că, înainte de a ne speria de canoane,

ar trebui să gândim cum să facem să ne eliberăm de povara păcatelor, cum să găsim mai lesne calea spre mântuire. Fiecare duhovnic își are propriile criterii de valori, dar până la urmă important este să ai tăria de a-ți plânge păcatele, sub ascultare și cu smerenie. Eu personal, de câte ori mă întâlnesc cu duhovnicul meu, trăiesc acea eliberare care vine din seva mărturisirii

We know
books

mele nevrednice și din nădejdea în iertare și mântuire.

Într-o zi, pe când mă aflu în Pustia Builei, împovărată de mulțime de păcate, mă tot gândeam ce se întâmplă cu păcatele spovedite, iertate și nu înțelegeam cum reușește un duhovnic să ducă povara atâtor păcate mărturisite de către fiii săi duhovnicești. Ierroschimonahul Varsanufie m-a

făcut să înțeleg jertfa duhovnicului: „Duhovnicul trebuie să fie parte din trăirea celui care se spovedește. Dacă cineva suferă, și eu sufăr împreună cu el. Dacă cineva pătimește, păcatele și neputințele lui le consider ale mele însumi, neputințele, durerea celuiilalt le transpun prin inima mea, prin cugetarea mea. De aceea, atunci când cei care vin la noi să se spovedească aduc o povară în sufletul lor, o-mpart cu noi fără ca ei să știe. Ei pleacă mai liniștiți, mai ușurați spre casele lor. Noi rămânem în inima noastră cu durerea,

cu cugetarea la neputințele și la problemele lor. Bineînțeles că prima îndatorire a noastră, a duhovnicilor, este de a ne ruga continuu pentru ucenicii pe care-i avem, a ne ruga lui Dumnezeu să-i fe-rească de încercările și de ispitele acestei vieți. Pentru păcatele cele mai grele, trebuie să suferim noi în locul lor, pentru durerea, neputința lor, încercarea lor, până când Bunul Dumnezeu le va limpezi și lor viața, inima, le va lumina min-tea și le va înlătura primejdiile din calea vieții pe care o trăiesc. Eu personal încerc să mă îmbogățesc la fiecare spovedanie, încerc să mă încarc cu pilda fiecăruia. Și-atunci jertfa se transformă în bucurie. Dar înainte de acestea toate trebuie să mă despățimesc eu ca duhovnic. Acesta este motivul pentru care mă retrag în pustie.”

Despățimirea este cu putință doar prin iubire lucrătoare

Am înțeles din cuvântul de învățătură al duhovnicului meu că omul căzut trebuie să învețe să primească ajutorul, iar dacă cel care se mărturisește nu simte iubire din partea celui care dorește să-l ajute, atunci acea interacțiune despre

care vorbeam înainte nu se poate crea, iar dăruirea duhovnicului este inefficientă. Așa cum spune avva: „Iubirea față de aproapele trebuie să fie lucrătoare, numai așa poate învinge toate forțele lumii. Nimeni nu poate să lupte împotriva iubirii, nimeni nu are arme atât de puternice încât să răpună un om cu o iubire desăvârșită.

Iubirea față de aproapele necesită, înainte de toate, despățimirea noastră, și asta se face prin rostirea cu atenție a Rugăciunii lui Iisus, supravegherea minții,

înlăturarea oricărui gând străin din mintea noastră și rămânerea continuă a minții în legătură cu Dumnezeu, prin tot cuvântul bun și prin toată fapta pe care o săvârșim. Există întotdeauna o ruptură între iubire și păcat, există întotdeauna o despățire între mintea risipită și Dumnezeu. De aceea trebuie să ne asumăm încontinuu această priveghere a minții când dorim să iubim. Nu putem să iubim decât în smerenie, decât printr-o lucrare duhovnicească. Noi ne retragem la pustie tocmai

pentru a ne elibera de tot ceea ce este rău în firea noastră, despătîmîndu-ne astfel de gânduri, de cuvinte și de fapte pătimășe. Aceasta este și lucrarea iubirii în noi și-n aproapele, este o lucrare de despătîmire personală, după care, prin această despătîmire și prin Harul lui Dumnezeu, încerc să transfer această iubire, această lumină. Despătîmirea tocmai asta este, o iluminare lăuntrică a gândurilor și a minții, pentru că numai în această conjunctură îl putem iubi pe aproapele, indiferent de condiția lui.

Mântuitorul chiar ne dă măsura iubirii, care este necondiționată. Să ne iubim vrăjmașii și să ne punem viața pentru aproapele nostru constituie esența unei iubiri autentice. Mântuitorul Însuși a iubit lumea, a iubit oamenii, încă păcătoși fiind.

Există o perspectivă în iubire: dacă am în față un om, trebuie să descopăr în el tocmai această perspectivă a schimbării în bine. Acesta, negreșit, trebuie să devină bun, despătîmit, curat sau sfânt. Dacă mintea mea va avea această lucrare, din omul simplu ea va crea un adevărat sfânt, cu posibilități certe de mântuire.

Astfel S-a comportat și Mântuitorul Hristos, cu prilejul unor minunate întâlniri, precum cea cu Femeia Samarineancă sau cu

Zaheu bunăoară. Aceștia, în urma întâlnirii cu Iisus Hristos, care i-a povățuit cu iubire, au reușit să-și schimbe radical viața, urmînd calea pocăinței și a smereniei.

Un om care se pocăiește devine întotdeauna un om care rămîne în cartea vieții veșnice a lui Hristos. Niciodată nu trebuie să-l judecăm pe păcătos, oricât de adâncă ar fi prăpastia în care acesta a alunecat. Trebuie să avem puterea ca prin mintea noastră, prin gândul nostru, prin iubirea noastră să-l ridicăm la vrednicia lui, să-l ridicăm de-acolo de unde a căzut, acolo unde era cândva împreună cu Dumnezeu. Această chemare la sfințenie este vitală. De multe ori, viață fiecăruia dintre noi devine constrînsă, nemaiaivînd alternative. Este momentul în care Dumnezeu ne arată cum Îl putem găsi, pentru a ne ajuta să ne ridicăm și să-L iubim cu toată ființa și toată puterea noastră.”

Măsura duhovnicească a fiecăruia numai Dumnezeu o știe

Noi, mirenii, venim și plecăm. De multe ori, după zile și nopți de priveghere și rugăciune, după ce am trăit în duhul pustiei și al pustnicilor, cu greu m-am desprins de